Зберагчы і Павялічыць

Дзедзіч

ІНФАРМАЦЫЙНА-АНАЛІТЫЧНЫ БЮЛЕТЭНЬ

№9 (78) • СНЕЖАНЬ 2012

Увага!

Усіх чытачоў "Дзедзіча" віншуем з Новым годам! Поспехаў на сесіі і па жыцці! Жыве Беларусь!

ОХРАННИКИ-НАЦИОНАЛИСТЫ

НЕ ПУСКАЮТ В КЛУБ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ

В редакцию «Брестского курьера пришло письмо, описывающее случай, связанный с иностранными студентами.

Добрый день, «БК»!

Мы часто слышим по радио и телевизору, что белорусы– самые приветливые и гостеприимные. Но данное определение, видимо, распространяется не на всех. Хотелось бы поделиться одной историей, которая произошла 13 ноября в ночном клубе «Сфера» по улице Суворова. Накануне Дня студента ребята, обучающиеся на юридическом факультете в БрГУ им. А.С. Пушкина, решили вечером отдохнуть в данном заведении, причем вместе с некоторыми преподавателями. Но охранники отказались пропустить в клуб отдельных наших товарищей. Можно подумать, что речь идет о несовершеннолетних или пьяных, однако в данном случае это касалось иностранных студентов – граждан Туркменистана, которые вместе с нами обучаются на юридическом факультете. На вопрос преподавателя, почему охрана не хочет их пропустить, прозвучал категоричный ответ: «Это туркмены». Единственное, чем мотивировались эти слова, – тем, что ранее в заведении произошла потасовка с участием иностранцев.

Нам не помогло даже то, что преподаватели ручались за поведение своих студентов. Так ничего и не добившись, иностранные студенты получили достаточную порцию унижения и были вынуждены вернуться в общежитие. А кое-кто из наших все же решил зайти в клуб. И что же? Там можно было наблюдать молодых земляков, которые находились под изрядным «градусом». Вот и получается, что ребят из Туркменистана, которые были прилично одеты, имели с собой паспорта и были готовы оставить их под залог, пропустить отказались, а белорусов пускали в любом состоянии… А читателям хотелось бы дать совет: перед тем как посещать данное заведение, стоит подумать, ведь в следующий раз поводом для дискриминационного отношения может стать просто ваш цвет волос или глаз.

всего 25 подписей

Комментарий корреспондента: Чтобы прояснить ситуацию, корреспондент «БК» отправился в ночной клуб «Сфера».

Заместитель директора Виталий Юреня объяснил, что в клубе действует карточная система. Каждый посетитель на входе получает специальную карточку, по которой расплачивается в баре. Количество карточек ограничено, поэтому, когда они заканчиваются, посетителей в клуб больше не пускают, во избежание толчеи на танцполе, «похода по головам», потасовок. На вопрос, почему не пустили в клуб студентов-туркменов, был дан ответ: «Есть три причины, по которым гражданам Туркменистана было отказано во входе. Первая: они пришли поздно, в клубе уже не было посадочных мест, оставались только места для предварительных заказов. Вторая: некоторые из них уже были в нетрезвом состоянии. И третья: у пары студентов первого курса не было с собой паспортов – возможно, что они еще несовершеннолетние». Зам. директора утверждал, что никаких личных претензий и неприязненного отношения к туркменам нет, поскольку в клубе не существует никакой расовой дискриминации.

P.S. По какой именно причине иностранных студентов не пустили в клуб остаётся неизвестно. Однако можно отметить одно: белорусы были толерантными, пока не было иностранцев.

Паводле газеты «Брэсцкі кур'ер»

У НУМАРЫ:

3 **ЧАМУ БЕЛАРУСЫ** не гавораць па-беларуску?

4 **МОЛАДЗЬ БЕРАСЦЯ** пра моладзевыя арганізацыі

7 **ЛІТАРАТУРНАЯ ВЕЧАРЫНА** да дня народзінаў Ул. Караткевіча

8 **БІРЖА МОЛАДЗЕВЫХ ІНІЦЫЯТЫЎ - 2012**

СТРАНА , УСТАВШАЯ
ОТ СЕБЯ И ПРЕЗИДЕНТА

Белорусы обращают все меньше внимания на существование Лукашенко. Хорошего от него давно не ждут, к плохому привыкли, и потому особо не реагируют.

11 декабря произошло своего рода историческое событие. Александр Лукашенко давал очередную масштабную пресс-конференцию. Обычно в такие дни интернет, социальные сети переполнены комментариями, репликами по поводу очередных судьбоносных высказываний и (или) комических реплик белорусского президента. Однако, несмотря на свои занятные откровения об игре на баяне, Лукашенко на этот раз не стал главным ньюсмейкером.

В этот день белорусский интернет обсуждал выложенную в сеть запись беседы двух журналистов. Корреспондент «Еврорадио» позвонил журналистке из газеты администрации президента «Советская Белоруссия», желая взять комментарий об особенностях белорусского отбора на «Евровидение». Коллеги не очень мило поговорили, государственная журналистка странно хихикала, удивлялась, почему ей позвонили в понедельник, и на прощание сказала «ненавижу».

Чтобы понять, что это не случайность, достаточно привести еще несколько тем, которые становились самыми обсуждаемыми за последние недели в белорусском информационном пространстве. 13 ноября водитель Porsche Cayenne во дворе школы задавил насмерть третьеклассника. Прежде чем представить, какая буря эмоций разразилась во всех СМИ и социальных сетях, вы должны понять, что для большинства в Минске это образец запредельного и даже «неприличного» для демонстрации на публике уровня богатства.

Не успела отшуметь эта история, как интернет взорвался кадрами того, как в автобусе в городе Новополоцке один из пассажиров, при явном молчаливом одобрении других, оттягал за волосы немолодую контролершу, якобы спасая от ее агрессии семью с детьми. Десятки дискуссий - с выводами о том, что для белорусов контролер – сакральная фигура, низший и самый близкий к народу представитель власти.

Секрет популярности всех этих неполитичных историй очевиден: не имея возможности выражать свои эмоции по отношению к власти, белорусы выливают свою ярость и фрустрацию на контролеров, убийц на дорогих машинах и журналисток официальной прессы.

19 декабря исполняется два года со дня последних президентских выборов, которые стали поворотными в современной истории Беларуси. 2008 – 2010 годы прошли в стране под знаком либерализации – в экономике, внешней и внутренней политике. Проведи Лукашенко более или менее приемлемо выборы, нарисуй себе скромную победу в 55 процентов — и задача была бы выполнена: Запад (со скрипом) готов был признать реальность, уже не рассчитывая на радикальные политические перемены.

Почему Лукашенко в один день перевернул все то, чего добивался предыдущие два года, остается до конца непонятным.

Впрочем не так и важно, какая версия имеет большее право на существование. Все меньше белорусов принимают участие в открытой политической борьбе. Оппозиционные кадры по-прежнему составляют люди, пришедшие в политику в конце 80-х, только постаревшие и погрустневшие на 20 лет.

Официальная списочная численность большинства оппозиционных партий составляет несколько тысяч человек (из которых реально активны несколько сотен). На каждых выборах происходит всплеск активности, в политику приходят новые люди, но после проигрыша и традиционной зачистки политического ландшафта, похоже, еще больше из политики уходит.

За два года после выборов из Белоруссии вынуждены были эмигрировать тысячи политических активистов – за границей оказались целые политические структуры. Белорусские политические эмигранты пробуют объединиться и уже спорят с «оставшимися» за право называться настоящей, неподконтрольной КГБ оппозицией.

В ходе опроса, проведенного Независимым институтом социально-экономических и политических исследований НИСЭПИ в мае 2011 года, около 40 процентов респондентов признались, что хотели бы уехать из Беларуси. Среди молодежи эта цифра достигает 75 процентов.

Социологические данные также показывают, что к открытому выражению своего недовольства большинство не готово. Даже катастрофический для доходов населения 2011 год, когда курс белорусского рубля за 9 месяцев года упал почти в три раза, не привел к радикальным социальным потрясениям.

Молчаливые акции протеста были ярким всплеском, задушенным властями, которые учли уроки и ввели печально известные изменения в законодательство («о бездействии»), после которых даже хлопать на улице в ладоши можно только с разрешения властей.

Белорусские политологи анализируют разные сценарии смены власти, однако революционный рассматривается ими как наименее реальный. Рейтинг президента замер последний год где-то на уровне 25—30 процентов, но, с учетом особенностей подсчета голосов, ему хватает и этого, и на каждых выборах ЦИК очередной раз объявляет о 80 процентах.

К Лукашенко уже давно привыкли, как к плохой белорусской погоде. Сколько ты ее ни проклинай, она от этого не изменится – всегда дождь, всегда пасмурно. В Беларуси в году только 50 солнечных дней! Ну и как в таких условиях не сформироваться терпеливому и «памяркоўнаму» национальному характеру?

Люди устали обсуждать Лукашенко, который давно уже повторяется и ходит по кругу, ведя за собой всю страну странным хороводом. Хорошего от него давно не ждут, к плохому привыкли и потому особо не реагируют. «Плетью обуха не перешибешь», «не плюй против ветра» – услужливая народная мудрость готова дать тысячу оправданий трусости и пассивности.

В силу различных исторических и социальных причин история веками приучала белорусов выживать. Это сформировало разные черты национального характера, но кроме прочего привело к тому, что средний белорус стремится не менять ситуацию, а приспосабливаться к ней.

В сегодняшней ситуации это означает эмиграцию, не внешнюю, так внутреннюю. Те, кто не решается уехать, «уходят в себя» – в интернет, в частную жизнь.

18 лет президентства Лукашенко власти словами и действиями убеждали своих сограждан, что не стоит участвовать в политике, что лучше не высовываться, что любая общественная инициатива наказуема «по определению».

Похоже, что убедили, и теперь большинство занимается только тем, что ругает уже не только власть, но и оппозицию – почему, мол, вы до сих пор не можете скинуть этого Лукашенко?

Паводле: belaruspartisan.org

ЧАМУ БЕЛАРУСЫ НЕ ГАВОРАЦЬ ПА-БЕЛАРУСКУ?

«Наша Ніва» сабрала пяць дзясяткаў прычын, з якіх беларускай мовай не карыстаецца сённяшняя моладзь. Дзеля гэтага мы апыталі каля трохсот студэнтаў галоўных ВНУ краіны.

Паводле дадзеных ЮНЕСКА, беларуская мова ў катастрафічным стане. «Знаходзіцца пад патэнцыйнай пагрозай знікнення», — менавіта такі дыягназ атрымала хворая матчына мова і нават была пазначаная на сімвалічнай мапе пад назвай «Сусветныя мовы ў небяспецы».

Чаму адна з найпрыгажэйшых і наймілагучнейшых моваў знікае? Адказ просты: на ёй амаль не размаўляе насельніцтва. Доля інтэлігенцыі, маленькая частка свядомай моладзі і старыя, старыя — вось асноўныя носьбіты мовы, якой яшчэ 50 гадоў таму карысталіся мільёны.

50 ПРЫЧЫН, ЧАМУ БЕЛАРУСЫ НЕ ГАВОРАЦЬ ПА-БЕЛАРУСКУ

Вядома, шмат адказаў паўтаралася, таму мы выбралі 50 самых цікавых: некаторыя з іх цалкам абгрунтаваныя, іншыя простыя, але шчырыя, асобныя — незразумелыя і нават крыўдныя. Але менавіта такія адказы — найлепшае адлюстраванне «дасягненняў» улады ў развіцці моўнай культуры і нацыянальнай думкі.

У гэтым матэрыяле вы не знойдзеце тлумачэнняў — толькі 50 адказаў на пытанне «Чаму вы не размаўляеце па-беларуску?» Высновы рабіце самі.

1). Совсем её не знаю.
2). С детства не приучили.
3). Со мной по-белорусски никто не говорит, вот и я так же.
4). Не знаю так, чтобы мог легко на нём изъясняться.
5). Не располагаю временем для его изучения.
6). Много нахожусь вне Беларуси. Язык просто не нужен.
7). Если начну говорить, меня не поймут на работе.
8). Школа, университет, семья — всё на русском.
9). Несмотря на то, что язык красивый, бытует мнение, что на нем говорят только колхозники. Тяжело казаться такой же в глазах общества.
10). Не в полной мере ощущаю себя белорусом как представителем нации.
11). Родители никогда не настаивали на том, чтобы я серьёзно относилась к мове.
12). Плохо знаю. Я перфекционист. Либо делаю отлично, либо не делаю вообще.
13). Имею базовые знания, могу даже поддержать беседу. Но мне как-то по-английски легче общаться.
14). В этом нет надобности и смысла.
15). Этот язык больше подходит для бабушек и дедушек, но не для молодёжи.
16). Нет патриотизма.
17). Уже давно налажена система общения на русском или английском языках, неважно, что это — магазин или офис.
18). Мне нравится язык, но он не является для меня ведущим (действующим или живым).
19). Мне больше нравится русский.
20). В школе его разрешали прогуливать.
21). Боюсь, что посадят.
22). Не нравятся звуки «г» и «ч».
23). Поступила в мед и перестала.
24). Жду, пока Apple выпустит IOS на белорусском.
25). Стесняюсь.
26). Разговаривал около 2 месяцев. Надоело. Тяжело.
27). Родители меня не поймут, если я вдруг начну говорить по-белорусски. Они меня всю жизнь на русском воспитывают, а я тут «на мову перайшоў».
28). Как только вступим в ЕС — так сразу.
29). Сегодня это язык оппозиционеров. Если говоришь по-белорусски, значит, идёшь против системы.
30). Мне его хватает и в метро.
31). Мало литературы современной, неоткуда черпать знания.
32). Не знаю! Немного завидую украинцам. Им Австро-Венгрия помогла, так они на Западе до сих пор говорят. А из нас уже давно всё выветрили.
33). Политически небезопасный язык.
34). А что изменится, если я начну говорить?
35). Смешной он немного.
36). Он сегодня стал искусственным.
37). Язык не прижился в современном обществе, лично я говорю на языке большинства.
38). Трасянку за язык не признаю, а по-другому не умею.
39). «Белорусский язык» — это польский антироссийский проект. К белорусскому народу он имеет отношение чуть более, чем никакое.
40).Сложно говорить по-белорусски, когда всё вокруг на русском.
41). Потому что не с кем просто.
42). Я часто пользуюсь нецензурной лексикой, а в белорусском её нету. Если серьёзно, то просто не знаю.
43).Сложно говорить на родном языке, так как его использование минимально, а некоторые смотрят на тебя как на инопланетянина.
44). К своему стыду, нормально не умею. Думаю по-русски.
45). Плохо знаю, а разговаривать на полурусском-полубелорусском не совсем прилично.
46). Сложно выделяться и практики мало.
47). Поймите правильно, но я как-то с рождения ощущаю себя больше русским, хотя сам белорус с польской фамилией. Как-то мне ближе по душе то направление.
48). Мы уже 300 лет фактически в составе Российской империи. Как в такой ситуации можно говорить по-белорусски?
49). Мне так удобнее.
50). А кому-то это нужно?

Паводле: nn.by

АДНЫМ РАДКОМ

«АРТ-СЯДЗІБУ» ЗАКРЫЛІ Ў ТРЭЦІ РАЗ

На 6 і 7 снежня было запланавага адкрыццё сядзібы ў новым памяшканні. Арганізатары абяцалі імпрэзы з удзелам музыкаў і пісьменнікаў. Але напярэдадні уласнік будынка па адрасе завулак Масквіна, 4 заявіў, што хоча тэрмінова скасаваць дамову.

Сама дамова была скасавана ўжо 10 снежня. Памяшканне належыць ААТ «Сукно», але «Арт-Сядзіба» здымала яго ў субарэнду ў ААТ «РэфОйлПрадукт».

Дырэктар сядзібы Павел Белавус кажа, што на арэндадаўцу націснулі ў Мінгарыканкаме, у ідэалагічным упраўленні.

“Праз іх ужо адміністрацыя Цэнтральнага раёну Мінску накіроўвала на праверку будынка пажарнікаў і санстанцыю, якія прыязжалі ўжо з гатовымі рашэннямі”.

Для арганізатараў культурніцкіх імпрэзаў знайсці памяшканне няпроста. Гэта ўжо трэці выпадак, калі з імі разрываюць дамову. Папярэдне сядзіба займала памяшканні завода “Гарызонт” і на Пушкіна, 28а.

Калі сядзібу высялялі з “Гарызонта”, быў арганізаваны збор подпісаў у абарону культурнай пляцоўкі, аднак на рашэнне ўласнікаў гэта не паўплывала.

Па словах Паўла Белавуса, ён звярнуўся ў Адміністрацыю прэзідэнта, каб яму патлумачылі, чаму адбываецца такая сітуацыя. І таксама будзе спрабаваць патрапіць на прыём у Мінгарвыканам.

spring96.org

ВІНШАВАННІ ПАЛІТВЯЗНЯМ ДА НОВАГА ГОДА

Напярэдадні Калядаў і Новага года гродзенскія праваабаронцы і маладафронтаўцы нагадваюць пра палітвязняў, якія чакаюць словаў падтрымкі.

На думку прадстаўніка Беларускага Хельсінскага камітэта Рамана Юргеля, па Гродзенскай вобласці ўсцяж варта нагадваць людзям, што ёсць палітвязні, якія чакаюць волі:

– Зараз вельмі важна маральна іх падтрымліваць, бо турма гэта не санаторый, таму кожны ліст, кожная паштоўка ім патрэбныя. Каб нашыя палітвязні ведалі, што іх падтрымліваюць, не забываюць як актывісты, так і простыя грамадзяне. Вельмі важна пісаць паштоўкі не толькі з нагоды Дня правоў чалавека, але і віншаваць з Новым годам і іншымі святамі.

Гродзенскія маладафронтаўцы арганізавалі віншавальную акцыю ў падтрымку палітвязняў, да яе далучаюцца вядомыя людзі абласнога цэнтра. Усе, хто жадае далучыцца да слоў іх падтрымкі, адрасы для карэспандэнцыі могуць знайсці па спасылцы http://spring96.org/be/news/43973. Тэлефон для тэлеграмаў – 166.

spring96.org

ЧТО ЗНАЕТ МОЛОДЁЖЬ БРЕСТА

О БРЕСТСКИХ МОЛОДЁЖНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ?

В сентябре-октябре Агентство регионального развития "Дзедзич" провело опрос молодёжи Бреста с целью выявить её отношение к деятельности молодёжных некоммерческих организаций города.

Опрос проводился в 20 учебных учреждениях и на 10 предприятиях различных форм собственности. Всего было опрошено 257 человек, которые репрезентируют молодёжь Бреста по полу, возрасту и социальному статусу.

ОСНОВНОЙ ЦЕЛЬЮ ИССЛЕДОВАНИЯ БЫЛО ПОЛУЧЕНИЕ ИНФОРМАЦИИ О ЗНАКОМСТВЕ МОЛОДЁЖИ С ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ МОЛОДЁЖНЫХ НКО РЕГИОНА.

Главный вывод, следующий из анализа результатов исследования, состоит в том, что на сегодняшний момент в молодёжной среде Бреста отсутствует сложившееся, сформированное мнение о некоммерческом секторе, его роли и значении в жизни общества.

Одной из ключевых причин указанной ситуации является низкая информированность молодёжи о некоммерческих (общественных) организациях. Молодые брестчане слабо представляют себе, что такое "некоммерческие организации", чем они занимаются, и какую роль в развитии общества призваны играть.

Более трети молодых людей, по их словам, впервые услышали выражение "некоммерческая организация" в ходе опроса. Более половины респондентов ничего не знают о деятельности НКО в Бресте.

Мнения молодёжи о наличии или отсутствии пользы для граждан от деятельности некоммерческих организаций разделились практически поровну.

На наш взгляд, чтобы действительно переломить ситуацию, необходима активная образовательная, пропагандистская кампания общегородского, а лучше общереспубликанского масштаба, своего рода «гражданский всеобуч» с целью повышения грамотности населения (и молодёжи в том числе) в вопросах развития гражданского общества и дальнейшего привлечения брестчан к участию в гражданских инициативах и самоуправлении на низовом уровне.

При этом активизация усилий должна быть направлена по пропаганду позитивных примеров деятельности НКО в разных сферах общественной жизни, в первую очередь, по тем направлениям, которые воспринимаются как наиболее важные в массовом сознании.

НАПРАВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Очевидно, что отношение граждан к деятельности некоммерческих организаций во многом определяется их ожиданиями в отношении этой деятельности, в том числе, в отношении направлений, сфер общественной жизни, в которых эта деятельность осуществляется.

Исследование выявило три приоритетных в представлении молодёжи направления для осуществления деятельности НКО:

- охрана материнства и детства (38%),
- помощь социально уязвимым слоям населения (35%),
- благоустройство жилья, улиц и дворов (31%).

Сферы образования и медицины выбирались респондентами несколько реже (20-25%), но в целом их также можно отнести к приоритетным, по мнению молодёжи, направлениям деятельности НКО.

Наименее значимыми в глазах молодых брестчан являются такие направления, как Научные исследования, техническое творчество(3%) и независимые СМИ (4%). Таким образом, молодёжь, в первую очередь, ожидает от некоммерческих организаций усилий по решению острых социальных проблем, а деятельность, связанная с развитием масс-медиа, научных исследований воспринимается как менее приоритетная; очевидно, считается, что эта деятельность не относится к удовлетворению базовых, первичных потребностей человека, и, значит, является менее важной.

К числу наименее значимых, с точки зрения участников опроса, сфер деятельности НКО относится и правозащитная деятельность – лишь каждый десятый респондент выбрал ее среди других, предложенных в рамках опроса.

Вне конкуренции оказалась благотворительная деятельность (помощь детским домам, ветеранам и пр.), значимость которой подтвердили более половины опрошенных (56%). Около трети респондентов (31%) выбрали в качестве важных для себя акции в защиту экологии, против загрязнения окружающей среды.

Следующую по значимости группу составили три вида действий некоммерческих организаций, отмеченных 19-23% участников опроса: Организация досуга молодёжи (дискотеки, творческие встречи и т.п.), Организация образовательных программ для молодёжи и Организация спортивных и туристических мероприятий.

Менее важными, по мнению участников исследования, оказались акции в защиту прав молодёжи, студентов, а также содействие в трудоустройстве молодёжи. Реже всего выбирались мероприятия по общественному контролю над деятельностью местной власти, а также мероприятия по благоустройству дворов, улиц.

Как следует из представленных результатов исследования, молодёжь, по всей видимости, понимает под некоммерческими организациями, в первую очередь, благотворительные организации, т.е. те организации, которые «дают» и помогают слабым, а также те, которые «оказывают полезные услуги».

ЖЕЛАНИЕ ДЕЙСТВОВАТЬ

Одним из важнейших показателей отношения граждан к некоммерческому сектору является их желание и готовность принимать участие в работе НКО. В рамках исследования респондентам был задан вопрос о наличии у них желания участвовать в работе молодёжных некоммерческих организаций.

Как показывает анализ, лишь 12% молодых брестчан выразили желание принять участие в работе некоммерческой организации и менее 1% сообщили, что уже участвуют. Более половины участников опроса (63%) не выразили своей заинтересованности.

Таким образом, на сегодняшний день потенциал вовлеченности молодёжи в деятельность некоммерческих организаций можно признать невысоким. Очевидно, сказывается низкая информированность молодёжи о сути и смысле некоммерческого сектора.

Респонденты, выражающие желание работать в некоммерческих организациях, несколько чаще встречаются среди студентов и людей с высшим образованием. Работающие и менее образованные молодые люди, соответственно, реже проявляют готовность к участию в деятельности НКО (что, в общем-то, понятно).

НКО, ВЛАСТЬ И БИЗНЕС

Понятно, что в условиях слабой информированности населения вряд ли правомерно говорить о наличии сформированного общественного мнения о роли НКО и о влиянии «третьего сектора» на другие секторы общественной жизни. Результаты исследования вполне подтверждают этот вывод.

Половина участников опроса затруднились ответить на вопрос о характере взаимоотношений НКО и с органами власти, и с бизнес-структурами. Еще четверть опрошенных высказались в том смысле, что, по их мнению, никаких реальных взаимоотношений между ними нет. При этом распределение ответов на оба вопроса (о взаимоотношении НКО и власти и НКО и бизнес-структур) практически идентичны: сходство оценок свидетельствует, скорее всего, именно о слабой информированности населения и об отсутствии, вследствие этого, сформированного общественного мнения.

В то же время важным представляется значительно большее число ответов о конфликтных взаимоотношениях НКО с органами власти в сравнении с взаимоотношениями НКО и бизнеса. 23 процента опрошенных считают взаимоотношения НКО с органами власти конфликтными, конкурентными. Однако, как нам представляется, это можно объяснить скорее общим представлением респондентов о взаимоотношениях органов власти с любыми субъектами в стране, чем осознанным пониманием сложностей функционирования организаций третьего сектора в правовом поле Беларуси.

dzedzich.org

МОНИТОРИНГ НАРУШЕНИЙ академических свобод

ААР «Дзедзіч» продолжает освещать процесс мониторинга нарушений академических прав и свобод в ВУЗах Беларуси.

Напомним, что первый этап, который проходил с марта по июнь, характеризовался как пилотный. Методики мониторинга только опробовались на деле. Кстати, специально для Беларуси была адаптирована международная методология мониторинга организации «Scholars at Risk». Наблюдателями в различных ВУЗах страны были зафиксированы многочисленные нарушения академических прав и свобод, причем не всегда это были нарушения в отношении студентов. Сейчас в действии второй этап проекта. Здесь мы уже стремимся отточить слаженность механизма поступления информации от наблюдателей.

МОНИТОРИНГ «ПО ЗАПЧАСТЯМ»

Для каких целей он проводится? И кто эти наблюдатели? Обо всем по порядку.

Заявка Беларуси на вступление в Болонский процесс была отклонена в 2012 году из-за того, что Беларусь не придерживается основных принципов и ценностей Болонского Процесса, таких как академические свободы, университетская автономия, участие студентов в управлении вузом.

Для того чтобы оценить прогресс Беларуси в соблюдении выше обозначенных принципов было принято решение начать мониторинг нарушений академических свобод в вузах Беларуси. Результаты мониторинга будут периодически отправляться в Болонский Секретариат и другие авторитетные европейские организации и структуры. Таким образом, на основе отчетов о мониторинге будет приниматься решение о принятии Беларуси в Болонский Процесс в 2015 году (если Беларусь будет подавать заявку на вступление).

Мониторинг имеет просветительскую цель – выработать чувствительность у академического сообщества к нарушениям академических свобод. Это значит, что постепенно студенты, преподаватели начнут самостоятельно определять нарушения своих академических прав и свобод.

А в случае необходимости выступать своеобразным рычагом давления на ВУЗ посредством придания публичности инциденту через СМИ.

Ещё одна цель мониторинга – это не только наблюдать за сложившейся в белорусских вузах ситуацией, но и помогать исправлять её, например, предоставить возможность получения юридической помощи при необходимости.

Наблюдатель – это ,как правило, студент или преподаватель в одном из ВУЗов Беларуси, который постоянно (или периодически - студент-заочник) участвует в общественной жизни университета или располагает информацией о происходящем в университете. Это не накладывает никаких обязательств на этого человека. Просто если наблюдатель замечает нечто противоправное, то сообщает об этом.

Вы тоже можете стать наблюдателем в своем регионе и внести вклад в процесс мониторинга нарушений академических свобод. Если вам это интересно, вы хотите присоединиться к деятельности мониторинга и стать наблюдателем или у вас есть какая-либо информация, которая могла бы быть полезной, пишите на **monitoring.bk@gmail.com**.

Мониторинг нарушений академических свобод в вузах Беларуси осуществляется организациями-участниками Общественного Болонского Комитета (bolognaby.org). Целью Мониторинга является оценка реального масштаба нарушений академической свободы в Беларуси, а также содействие снижению уровня таких нарушений.

dzedzich.org

НОВЫ ГОД З ДЗЕДЗІЧАМ!

АРР «Дзедзіч» запрашае актыўных і зацікаўленых юнакоў і дзяўчат адсвяткаваць Новы год разам.

Асабліва цікава будзе аматарам беларускай культуры і гісторыі. На гэты Новы год Дзедзіч рыхтуе ралявую гульню, прысвечаную ўгодкам паўстання Кастуся Каліноўскага 1863-1864 гадоў.

Навагодняя ноч пераўтворыцца ў сход паўстанцаў, на якіх рыхтуецца аблава. Канешне, будзе спроба адлюстраваць антураж мінулай эпохі: ежа, напоі, адзенне. А размовы, натуральна, толькі па-беларуску.

Акрамя таго чакаюцца таксама тэматычныя конкурсы і віктарыны і, безумоўна, ніхто не застанецца без падарункаў.

Калі ты таксама хочаш прыняць удзел у святкаванні, звяжыся з Дзедзічам па кантактах:

e-mail: dzedzich@dzedzich.org
Інтэрнэт: www.dzedzich.org
https://vk.com/dzedzich_ny_2013
Далучайся!
Тэл.: (029) 222-58-22.

dzedzich.org

УВАГА! КОНКУРС!

ОБМЕНЯЙ ВЕЛО-ФОТО НА ЦЕННЫЙ ПРИЗ!

В рамках кампании «За вело-Брест!» проходит фотоконкурс, результатом которого будет настенный календарь на 2013-2014 с тематическими фотографиями на каждый месяц.

"Всё и сразу" - победитель конкурса в октябре

Уже совсем скоро январь и уже везде-везде лежит снег. Однако настоящим велосипедистам он не помеха. Спешите сфотографироваться на фоне узнаваемых памятников нашего города и прислать вело-фото нам!

Автор фотографии, отобранной для календаря по результатам голосования на сайте, получает ПРИЗ: флеш-накопитель 16 Гб (catalog.onliner.by) или ЛЮБОЙ ДРУГОЙ из каталога соответствующей цены. (Всего будет отобрано 12 фотографий).

Авторы фотографий, отобранных для голосования, получат в подарок календарь и фирменную продукцию кампании «За вело-Брест!»: значки, флажки, наклейки и т.д. (Всего будет награждено 60 конкурсантов).

На конкурс принимаются фотографии велосипедиста (велосипедистов) на фоне узнаваемых мест города Бреста (известные улицы, парки, здания и т.д.). Фото должно соответствовать указанному месяцу.

Конкурсная работа должна состоять из фотографии и описания места, где был сделан снимок (приветствуется небольшой рассказ об истории фотографии).

На фотографиях должны быть запечатлены велосипедист или велосипедисты на фоне узнаваемых мест города Бреста (известные улицы, парки, здания и т.д.).

Фотография должна быть сделана в период с 01.01.2013 по 31.01.2013.

Фотографии должны быть высокого качества не менее (хотя бы по одной стороне) следующих размеров: ширина 1600 px, высота 1200 px.

Работа должна быть авторской.

Сроки проведения конкурса «ВЕЛО-ЯНВАРЬ»: с 01.01.2013 по 31.01.2013.

Работы принимаются до 23.59 31.01.2013 года на адрес: vybor@tut.by с отметкой «на фотоконкурс». В письме необходимо указать фамилию, имя конкурсанта, контакты: телефон, мейл.

Сроки проведения конкурса по созданию велокалендаря: с 01.07.2012 по 30.06.2013.

dzedzich.org

ДАЙ ДАРОГУ!
ОТЫГРАЛИ В БРЕСТЕ КОНЦЕРТ

15 декабря в клубе Сфера прошёл концерт одной из самых известных брестских музыкальных команд. Небольшой клуб собрал огромное количество людей, что особенно примечательно, если учесть плачевную тенденцию непосещаемости брестских концертов. Своими впечатлениями делится в Интернет-пространстве один из зрителей.

Покупать билет заранее не хотелось, ведь, думаю, никто бы не удивился, если бы концерт отменили за час до назначенного времени. Особенно после отмены концерта ДД! 3 ноября. Особенно, когда в 18:00 вышел охранник и сказал, что всё переносится на 19:00. Особенно, когда я подошёл к «Сфере» в 19:10, а народ ещё толпился.

Стоит сказать, что на концерт я пришёл неподготовленный. Не потому что забыл снять вторую майку, нет. В моральном плане: я первый раз на более-менее серьёзном рок-концерте, что делать и как себя вести, не знаю, среди окружающих меня личностей знакомых не имею, наконец, последний альбом ДД! «Сквозь г**но» я не слышал. Ввиду всего этого, всё нижеписанное, возможно, немного переоценено и далеко от реальности. Но, как говорится, у меня была своя атмосфера.

Как и театр, концерт ДД! начинался с вешалки. Что бы до неё добраться, необходимо было постоять в очереди на улице среди общительных фанатов рока, несколько раз, по указу администрации клуба, спуститься вверх и вниз по лестнице, а после отвоевать вход в дверь.

Вошёл. Встретил столик с дисками и футболками ДД!. Пожалел, что не взял денег. Поднялся на второй этаж. «Ничего себе!» – пронеслось у меня в голове. «А ведь и на улице ещё столько же людей!». Зал, диваны, столики и барная стойка полностью забиты. Начинаю встречать знакомые лица. Понимаю, что на концерт пришла не только разнополая и разновозрастная публика, но ещё и разнообразная по музыкальным вкусам. Однако мы все здесь, под одной крышей.

Юрий сразу же одаряет уже горячую толпу мандаринами и своими фото-открытками. Поймав штук шесть, одну отдаю даме, другие прячу себе в трусы (уж не было подходящих карманов). Подарки кончились. Музыканты сконцентрировались на инструментах.

Понеслась. С первых секунд мне не хватает воздуха, места и сил, чтобы стоять. Да, количество человек на квадратный метр под сценой куда больше, чем на всех остальных мероприятиях, где я был. Уже спустя пару минут со сцены на меня прыгает волосатый чувак. И ещё один. И ещё. Аттракцион «Получи с берца в лицо» открыт. Поучаствовал. Ради принципа решил тоже прокатиться на руках. С корабля на бал: руки со сцены доставили меня прямо в круг, где ребята устраивали слэм. И там поучаствовал. Первая песня ещё вроде не закончилась, а из меня уже можно выжимать пот (девушки, которые мечтают похудеть, я кажется знаю, что вам нужно!).

Слэм не прекращался, поднятые руки не опускались, покачивающая толпа не останавливалась, а прыгающие на головы люди всё прилетали и прилетали. Я оказываюсь слабее основной части публики и, покачиваясь, отхожу «на задний план». Что-то мямлю о том, какая же всё-таки ерунда у нас рэп-концерты, оказывается, на что товарищ-рокер отвечает, мол, и на рок-концертах у нас такого давно не было, обычно всё куда скучнее, а вот ДД! просто срывает джек-пот.

Возвращаюсь обратно под сцену. И ни минуты покоя. То, что должно было происходить, то и происходило. Никто ведь не ожидал, что под музыку ДД! будут водить хороводы? А прыгать, ломать части тела, толкаться, кричать, забывать об инстинкте самосохранения, трясти головой и обливать рядом стоящих с банки пива? Да, ожидали и получили это! Получали во время всего концерта, где новые песни чередовались со старыми хитами, на которых даже я умудрился сорвать голос. Минусом стали фотографы, которые вечно шатались по сцене, и видеть которых хотелось ещё меньше, чем организаторов аттракциона «Получи с берца в лицо».

Но вот концерт заканчивается. В составе толпы плавно иду к вешалке, с мыслью «это счастье моё, я остался живой» понимаю: с отдыхом в эту субботу я не прогадал. Столько эмоций на over100 дней вперёд за 50 000 рублей. Очень надеюсь, что следующий, кто отменит концерт ДД! таки окажется на их концерте в центре слэма под «Прыгай в коляску».

PS. Единственное, что меня пугало – лицо барабанщика. Безэмоциональное, очень. Глядя на него, всё время ожидал, что он кинет в меня барабанную палочку. Обошлось.

PPS. Как человек, почти регулярно посещающий брестские рэп-концерты (хотя какие концерты, скорее так, мероприятия) могу сказать уверенно: пришедшие первый раз на любое брестское рэп-мероприятие не только не захотят прийти туда вновь, но ещё и отговорят всех своих знакомых. ДД! же на выступлениях удержит и своих слушателей, и тех, кто пришёл первый раз. Как я. И здесь не конфликт рэп и рок музыки. Здесь организация, атмосфера и уровень выступлений.

elvizstudio.ucoz.com

Фото: Александр Смирнов

«МОВА. МУЗЫКА. МАЛАДОСЦЬ»

23 лістапада ў Берасці пры падтрымцы АРР «Дзедзіч» прайшла творчая сустрэча «Музыка маёй мовы». Падчас мерапрыемства аўтары дакумэнтальнага фільму «Мова. Музыка. Маладосць» пра сучасную гісторыю беларускамоўнай музычнай плыні Павал Белавус і Аляксандар Крупіна ўпершыню прэзэнтавалі сваю працу публічна.

Таксама ў межах сустрэчы адбылася прэзэнтацыя вынікаў конкурсу «Народны журналіст» за мінулы год і дыску з лепшымі працамі ўдзельнікаў конкурсу.

Усе ўдзельнікі сустрэчы атрымалі падарункі ад Радыё Свабода — новыя выданьнямі з сэрыі «Бібліятэка Свабоды»: кнігу «Слоўнік Свабоды» і дыск з песнямі праекту «Саўка ды Грышка».

Фільм расказвае пра станаўленне сённяшняй беларускамоўнай альтэрнатыўнай сцэны, развіццё свядомай і незалежнай музыкі, пачынаючы з 80-х гадоў мінулага стагоддзя і скончваючы сучаснымі маладымі гуртамі, такімі як Akute і Amaroka.

Пра ідэю і мэты фільма распавядае адзін з аўтараў Павал Белавус:

«Ідэя фільма ўзнікла мінулай восенню, калі я арганізаваў невялікі канцэртны тур Vinsent'а па Беларусі.

Мы тады вялікім музычным складам аб'ехалі з канцэртамі Івацэвічы, Берасце, Горадню і скончылі вялікім канцэртам у Мінску.

Усе канцэрты і нашыя прыгоды ў туры здымаў Аляксандр Крупіна. Таму назбіралася шмат відэа, з якім мы спачатку не ведалі што рабіць, а пасля нарадзілася ідэя зрабіць дакументальны фільм пра творчае жыццё беларускамоўных музыкаў.

Але паступова, калі мы ўжо пачалі прапісваць сцэнар, то ідэя трансфармавалася ў больш шырокую — зрабіць фільм, які паказвае гісторыю беларускамоўнай альтэрнатыўнай музычнай плыні ад яе зараджэння да сёння.

Таму ў выніку фільм „Мова. Музыка. Маладосць“ стаў такой дакументальнай гісторыяй фармавання, развіцця і жыцця беларускамоўнай музычнай творчасці з цікавымі фактамі і незабыўнымі падзеямі».

Паводле narodny.by

ЛІТАРАТУРНАЯ ВЕЧАРЫНА
ДА ДНЯ НАРОДЗІНАЎ КАРАТКЕВІЧА

82 гады таму на свет з'явіўся вялікі чалавек – Уладзімір Сямёнавіч Караткевіч, легендарная асоба ў беларускай літаратуры. З гэтае нагоды АРР "Дзедзіч" правяло літаратурную вечарыну, прысвечаную знакамітаму паэту, празаіку, драматургу, публіцысту, перакладчыку і кінасцэнарысту!

Сустрэча праводзілася ў кавярні "Фея", дзе сабралося каля 15 удзельнікаў. Тых, хто прыйшоў на сустрэчу, чакала цікавая гісторыя жыцця і творчасці паэта, займальныя гульні і конкурсы з салодкімі прызамі.

Па праектары паказвалі рэдкія фота імянінніка розных часоў. Замест біяграфіі была аўтабіяграфія, што вельмі спадабалася слухачам, таму што вядомы пісьменнік даволі шчыра і часам жартаўліва сумеў паведаміць пра сваё жыццё.

Адным з цікавых заданняў быў тэатр экспромтам на аснове казак Караткевіча, якія вядомыя сваёй філасоўскай ды гуманістычнай накіраваннасцю.

Далей удзельнікам было прапанавана скласці пазлы з ілюстрацыяй да аднаго з твораў пісьменніка і здагадацца, што гэта за твор.

Удзельнікі прадэманстравалі добрае веданне творчасці пісьменніка. Сядзець не было калі, і маладзёны актыўна ўключаліся у розныя тэматычныя конкурсы.

Напрыканцы вечара кожны меў магчымасць прадэкламаваць любімыя вершы і выказаць нешта, што засталося на сэрдцы ад творчасці знакамітага і любімага пісьменніка.

Сваімі ўражаннямі падзяліўся адзін з удзельнікаў імпрэзы, Юрый:

«Вельмі добрая вечарына, шмат знаёмых твараў!

Калі б яшчэ было больш чытачоў. Маю параду ў наступны раз на літаратурную вечарыну прынесці некалькі кніг аўтара, якому будзе прысвечана вечарына, каб кожны (нават той, хто не падрыхтаваўся) мог чытаць, што яго натхніць.Вялікі дзякуй усім, хто прыклаў руку да падрыхтоўкі гэтага мерапрыемства!»

Трэба адзначыць, што Уладзімір Караткевіч з'яўляецца адным з самых папулярных класікаў беларускай літаратуры. Ён жа заняў першае і другое месцы ў «Топ-100 беларускай прозы», які складалі чытачы «Дзедзіча» увесну 2012 года.

Мільва

БЕЛА РУСКІЯ

Днямі беларускаму класіку Максіму Багдановічу споўнілася б 121 год. Таленавіты паэт выхоўваўся ў Расеі, але вырас беларусам. Тры рускія хлопцы распавядаюць парталу generation.by пра сваю любоў да беларускай мовы: нехта з іх піша вершы па-беларуску, нехта марыць ажаніцца з беларускай дзяўчынай, а хтосьці прыехаў у Беларусь даказваць, што наша мова не памерла.

«ДЗЕТАК ГАДАВАЦЬ БУДУ ПА-БЕЛАРУСКУ»

Аляксандр Дарковіч, 22 гады, нарадзіўся ў Белградзе, жыве ў Маскве

Нягледзячы на тое, што я ніколі не жыў у Беларусі і не гадаваўся ў беларускіх традыцыях, я меў патрэбу адчуваць сябе не такім, як усе. Не ведаю, ці то гены спрацавалі (нейкія сваякі па таце паходзяць з Беларусі), ці проста ўпартасць. Але прозвішча ў мяне дакладна не рускае, тады хто я? Калі беларус, дык і гаварыць трэба на мове беларускай. Тут і выбару няма.

Раней хацеў змяніць пашпарт на беларускі, але прыйшоў да высновы, што я беларус па крыві, гэта ў мяне ніхто не адбярэ. Калі ажанюся з беларускай дзяўчынай, тады і дзетак гадаваць будзем беларусамі, на беларускай мове. І пашпарт мне не патрэбны цяпер. Не ён вызначае нацыянальнасць людзей.

У Беларусі я сябе адчуваю чужым. Невыгодна ўвесь час гаварыць па-беларуску. То бок, я, вядома, буду гэта працягваць, але, шчыра кажучы, калі мяне не разумеюць, робяць штораз квадратныя вочы, і кажуць: «Чаго ты да нас прыехаў?» — гэта не тое, чаго чакаеш, вяртаючыся ў бацькоўскі край.

«БЕЛАРУСКАЯ СТАНЕ АДЗІНАЙ ДЗЯРЖАЎНАЙ МОВАЙ»

Аляксей Арцёмаў: 21 год, нарадзіўся і жыве ў г.Тула, піша вершы па-беларуску

Блізу 5 гадоў актыўна цікаўлюся беларускамоўным асяроддзем, пачаў вучыць мову трохі раней. Чытаў кнігі — Караткевіч мяне тады абеларусіў. Хаця я не магу сказаць, што неяк дужа старанна вучыў. Нешта прачытаў, нешта праслухаў па радыё — так і фармавалася «валізка з ведамі».

Ведаю абодва правапісы, часцей карыстаюся наркамаўкай. Зрэшты, абое рабое — ідэальнага правапісу няма, дый не трэба. Хіба гэта прынцыповае пытанне, калі сфера ўжывання беларускай мовы страшэнна звужаецца? Правапісныя пытанні — для будучыні, калі вернецца ў Канстытуцыю адзіная дзяржаўная мова, калі адбудзецца паспяховая беларусізацыя хаця б паловы насельніцтва. Тады без беларускай мовы будзе немагчыма пражыць у Беларусі, і пытанне правапісу стане істотным.

Калі беларуская мова будзе адзінай дзяржаўнай (а я веру ў гэта), без яе немагчыма будзе ўладкавацца ў сур'ёзныя ўстановы, на вуліцах будуць беларускія назвы і шыльды (а ў некаторых гарадах і гэтага цяпер няма — дастаткова паглядзець на шыльды і назвы вуліц Бабруйска), у кіно будуць фільмы з беларускімі субтытрамі, але большасць застанецца рускамоўнай. І гэта найлепшы варыянт на бліжэйшыя гады, бо пакуль і да гэтага далёка.

«ВЕЛЬМІ ПАДАБАЮЦЦА СЛОВЫ, ЯКІХ НЯМА Ў СЛОЎНІКАХ»

Айцец Даніла, 26 год, нарадзіўся ў Пярмі, апошнія паўтары гады жыве ў Паставах (Віцебская вобласць)

Пачаў вучыць мову, бо хацеў служыць для беларусаў у Беларусі і лічу, што мая штодзённая беларускамоўнасць з'яўляецца добрай «рэкламай» для каталіцкай царквы.

Стараюся выкарыстоўваць тыя словы, якія як мага больш адрозніваюцца ад польскіх ці расейскіх. Таксама вельмі падабаюцца словы, якіх няма ў слоўніках, але якія кажуць бабулькі (напрыклад, «служыць імшу» яны кажуць «імшаваць», а «рэкалекцыі» яны часта называюць «рукулекцыі»).

Апошнім часам зацікавіўся тапанімікай беларускіх вёсак. Аказваецца, ў Беларусі ё свая Манголія, Палестына, Газа, Косава. І часта смяшу знаёмых пытаннем: «Як называюцца жыхары вёскі Яя (Браслаўскі раён)»?

Вельмі забаўляюць беларускія праклёны: «Каб у цябе ўсе зубы павывальваліся, ды толькі адзін застаўся і той, каб балеў».

Адно магу сказаць з упэўненасцю: пакуль буду жыць, дык буду даказваць усім, што беларуская мова жывая. Буду патрабаваць абслугоўваць мяне на пошце, ў шпіталі, ў дзяржкрамах па-беларуску. Напрыклад, у сваім мястэчку я ўжо дамогся гэтага ў цырульні і ў краме з кветкамі.

Паводле generation.by

БІРЖА МОЛАДЗЕВЫХ ІНІЦЫЯТЫЎ - 2012!

З пачатку восені 2012 года 24 маладзёны удзельнічалі ў польскай праграме "Біржа грамадзянскіх моладзевых ініцыятыў – Грамадскія лідары". Праграма распачалася паездкай у Мотыч каля Любліна, дзе хлопцы і дзяўчаты спазнавалі таемнае мастацтва грамадскіх актывістаў, і скончылася 27 лістапада ў Берасці, у кавярні "Фея", калі былі падведзены вынікі доўгай працы.

Праект "Біржа грамадзянскіх моладзевых ініцыятыў – Грамадскія лідары" з'яўляецца ўжо другім супольным праектам па выкарыстанні методыкі інтэрнэт-біржы для правядзення моладзевых ініцыятыў, арганізаваным АРР "Дзедзіч" і фундацыяй "Шчаслівае дзяцінства". Першы праект адбыўся восенню мінулага году і сабраў 36 удзельнікаў з розных навучальных устаноў Берасця.

Асноўная мэта праекту - атрыманне маладзёнамі ведаў пра сучасныя методыкі правядзення грамадскіх кампаній, а таксама актывізацыя моладзі, заахвочванне да актыўнай дзейнасці.

Напачатку ініцыятыўная група будучых моладзевых лідараў направілася у Польшчу, у невялікае мястэчка непадалёк ад Любліна, каб даведецца, што ёсць гэтыя самыя моладзевыя ініцыятывы, і як і для чаго іх рабіць.

У другой частцы удзельнікі, карыстаючыся атрыманымі ведамі, пісалі, выкладвалі на інтэрнэт-старонцы, выкупалі і рэалізоўвалі гэтыя ініцыятывы.

А трэцяя частка, заключная, падсумавала вынікі праекту і дала штуршок працягваць грамадскую дзейнасць.

Сёлета у працы «Біржа моладзевых ініцыятыў» прынялі ўдзел 24 маладзёны.

Было рэалізавана 47 ініцыятыў, як простых, школьных, сяброўскіх, так і больш значных для грамадства. З іх 17 ажыцявіла група-пераможца.

Сваімі уражаннямі ад праекту дзеліцца адна з самых актыўных удзельніц, **Вольга**:

«Гэты праект - вельмі добрая магчымасць для самарэалізацыі. Ты сам вырашаеш - што, дзе, калі і з кім рабіць. Пад час такіх ініцыятыў ты можаш праявіць сабе, паказаць на што ты здольны.

Мабыць галоўнай праблемай быў недахоп часу - вучоба, сябры, інтэрнэт ды іншыя справы, але час можна знайсці заўсёды, было б жаданне, як потым мы зразумелі. Калі ты сапраўды чагосьці хочаш - нішто табе не перашкодзіць».

Галоўным вінікам можна лічыць тое, што яшчэ некалькі маладых чалавек з Берасця зразумелі, што гэта такое - быць грамадскім актывістам, зразумелі, што можна не проста хадзіць у школу ці на працу, але рабіць нешта цікавае, карыснае і прышпільнае.

Хочацца верыць, што веды, атрыманыя юнакамі і дзяўчатамі будуць карысныя і ім, і нашаму грамадству, а праект працягне працу і на наступны год.

dzedzich.org

ЧАМУ Я АБРАЎ ДЗЕДЗІЧ?

Мы распачынаем серыю артыкулаў, дзе сябры Дзедзіча дзеляцца сваімі ўражаннямі, звязанымі з дзейнасцю арганізацыі і удзелам у розных акцыях і кампаніях.

На пытанні адказвае сябра Дзедзіча Вольга. Валанцёрам арганізацыі з'яўляецца ўжо два з паловай гады.

- Як ты прыйшла ў Дзедзіч»?

- Я знайшла аб'яву ў «Укантакце», што патрабуюцца маладыя людзі, каб пісаць артыкулы на сайт ды ў газету. Я, канешне, не спецыяліст, аднак вырашыла паспрабаваць - і мне пашанцавала. А потым мяне ўцягнулі і ў іншую дзейнасць. Атрымалася цікава, вось я і засталася.

- А ты чула пра Дзедзіч раней?

- Так, час ад часу я атрымлівала газету ад распаўсюднікаў. І, дарэчы, не магла зразумець, чаму да яе ставяцца як да апазіцыйнага бюлетэня, які вярбуе некуды моладзь. Мне ўвогуле неяк не прыйшло ў галаву, што я магу звязацца па кантактах ды далучыцца да дзейнасці. А шкада.

- Якая з акцый Дзедзіча табе спадабалася больш за ўсё?

- Больш за ўсё мне спадабалася кампанія «Наша мова», калі наведвальнікі сайта выкладалі лепшыя беларускія творы, на іх погляд, а потым быў зроблены своеасаблівы хіт-парад. Я потым шукала тыя творы ды чытала іх.

Яшчэ мне спадабаўся сёлетні летнік, там было здорава - новыя знаёмствы, новыя уражанні. Нават новыя веды.

- Што, на твой погляд, можа даць Дзедзіч маладзёну?

- Па-першае, як гэта ні банальна - але магчымасць для самарэалізацыі. Ты можаш рабіць тое, што ты хочаш: праводзіць акцыі ці пісаць артыкулы, ездзіць у вандроўкі ці ўдзельнічаць у конкурсах, працаваць у нэце ці проста прыйсці паглядзець цікавае кіно ў добрай кампаніі.

Па-другое, гэта адпачынак. Актыўны і запамінальны. Гэта сустрэчы, знаёмствы. Па-трэцяе, гэта магчымасць змяніць хоць штосьці сваёй дзейнасцю. Па-чацвёртае, гэта асяродак, дзе можна свабодна размаўляць па-беларуску і на цябе не будуць коса глядзець, нават, калі ты робіш шмат памылак, як я, напрыклад.

- А якія ўсё ж такі ёсць недахопы?

- Пра недахопы, мабыць трэба казаць адносна кожнай канкрэтнай акцыі ці імпрэзы - то людзей няшмат, то апаратура не працуе, то сам пачатак зацягваецца. А так, то можна сказаць толькі пра адзін вялізны недахоп - гэта недахоп часу. Але гэта не праблема насамрэч - калі ты сапраўды хочаш, ты знойдзеш час - крыху менш прасядзіш у «Укантакце» ці раней прачнешся.

dzedzich.org

БЕЛАРУСКАЯ ЛАЦІНКА

АСНОЎНЫЯ ПРАВІЛЫ

Беларуская лацінка падобная да чэшскай. У дасавецкі час такі правапіс шырока ўжываўся.

ВЫРАЗАЦЬ І ЗАХАВАЦЬ

Кірылічны сімвал	Сімвал на лацінцы	Кірылічны сімвал	Сімвал на лацінцы	Заўвагі:
А	A	Р	R	Усе мяккія гукі пішуцца як звычайныя цвёрдыя з дабаўленнем рысачкі «`» над літарай. У выпадку з «ь» рысачка ставіцца над папярэдняй літарай.
Б	B	С	S	
В	V	Т	T	
Г	H	У	U	
Д	D	Ў	Ŭ	Літары «е», «я», «ё», «ю» пішуцца з дадаткам «і» перад зычнымі — у астатніх выпадках з дадаткам «j» (гл. табліцу).
Е	Ie Je	Ф	F	
Ё	Io Jo	Х	Ch	
Ж	Ž	Ц	C	
З	Z	Ч	Č	Дыграфы «дз» і «дж» трэба пісаць, як звычайнае спалучэнне дзвюх літараў: «dz» і «dž» адпаведна.
І	I	Ш	S	
Й	J	Ы	Y	
К	K	Э	E	
Л	L	Ю	Iu Ju	Прыклад: Hetaja dapamožnaja šyldačka byla zrobljena dlia čytačoŭ hazlety «Žvlazda», jakich ciahnie da spaznańnia z'javy bielaruskaj lacincy.
М	M	Я	Ia Ja	
Н	N	'	` j	
О	O	Ь	` (гл. заўвагі)	
П	P			

Лацінкай выдавалі свае кнігі Янка Купала і Францішак Багушэвіч. «Наша Ніва» выходзіла ў дзвюх версіях: лацінкай і кірыліцай да 1911 года.

Газеты і часопісы лацінкай выдавалі беларускія каталікі.

Пры саветах беларускую лацінку забаранілі. Але шмат хто з інтэлектуалаў і цяпер карыстаецца ў прыватных запісах менавіта лацінкай.

Пераход на лацінку з арабічнага ці кірылічнага правапісаў у розны час ажыццявілі Турцыя, Азербайджан, Узбекістан, Малдова, Чарнагорыя. Гэта быў такі разрыў шаблона, цывілізацыйны выбар.

У Беларусі лацінка вяртаецца ў публічную сферу паволі.

Гэта частка нацыянальнага «я»: каб беларускія геаграфічныя назвы і імёны ўласныя беларусаў на іншых мовах перадаваліся са свайго нацыянальнага, а не русіфікаванага варыянта.

У тым ліку і ў мінскім метро з'явіліся схемы, на якіх назвы станцый метро дублююцца на беларускай лацінцы.

Для многіх гэта нязвыкла: а праблема ў тым, што школьная адукацыя ў нас кепская, і лацінкі не вучаць. Калі б лацінка хоць трохі вывучалася ў школьным курсе беларускай мовы, не было б здзіўлення. Пакуль лацінічнае пісьмо не вывучаюць у школах, яно не будзе ўжывацца шырока.

Варта адзначыць, што норму лацінічнай транскрыпцыі беларускай мовы зацвердзіла Акадэмія навук.

Аргументы, што такі варыянт замежнікам нязвыклы, несур'ёзныя. Кожная нацыя мае свой правапіс, адпаведна сваёй гістарычнай традыцыі. Чэхі, славакі, літоўцы, латышы, сербы, харваты... Усе яны маюць літары з гачкамі ці крэскамі.

А ўзяць французаў: ці ж яны перажываюць, што ў слове Renault пішацца 7 літар, а вымаўляецца 4 гукі?

Унармаваны Акадэміяй варыянт грунтуецца на векавой традыцыі, але адрозніваецца ад таго, што быў прапанаваны колісь Вацлавам Іваноўскім.

Гісторык Анатоль Сідарэвіч лічыць, што ў цэлым новы варыянт беларускай лацінкі цалкам прымальны.

«Толькі што літары G не хапае для правільнай перадачы гучання замежных уласных імёнаў», — зазначаў гісторык.

Мовазнаўца Зміцер Саўка кажа, што вяртанне беларускай лацінкі ва ўжытак — справа неабходная. «Гэты працэс варта падтрымліваць. Лацінка перспектыўная.

Добра, што дзяржава пайшла на прававое замацаванне статусу нашай лацінкі. Гэта вельмі разумны крок», — мяркуе ён.

Паводле nn.by

БЕЛАРУСКІЯ СЛОВЫ З'ЯВЯЦЦА Ў FACEBOOK

У Фэйсбуку з'явілася старонка «Беларускае слова штодня», на якой пачынаючы з 22 снежня будуць штодзень з'яўляцца рэдкія альбо добра забытыя беларускія словы з тлумачэннем і спасылкай на крыніцу (слоўнік, навуковы артыкул).

«Ідэя з'явілася спантанна. Я параўноўваў сітуацыю носбітаў беларускай мовы ў Беларусі да расейскай і польскай у гэтых краінах. Яны вывучаюць свае мовы ў штодзённым ужытку, цалкам натуральна і не напружна. А ў нас так не бывае, бо беларуская мова ў Беларусі мае іншы статус і ўмовы функцыянавання. Беларуская мова не выкладаецца належным чынам у ВНУ, пра школы я ўжо не кажу, дык беларускамоўным практычна заўжды даводзіцца давучвацца. Праблема ў тым, што месцаў такога давучвання амаль няма», — кажа заснавальнік праекту Аляксандр Навіцкі.

Адукацыйны праект «Беларускае слова штодня» разлічаны на год, калі ён акажацца паспяховым, то, магчыма, Аляксандр, які з'яўляецца яшчэ і ўладальнікам перакладніцкай фірмы, працягне яго. Ён ужо запраграмаваў большую частку словаў, якія будуць з'яўляцца на старонцы вядомай сацыяльнай сеткі. Усе рэдка ўжываныя словы Аляксандр абіраў самастойна са слоўнікаў.

«Нармальным людзям і ў галаву не прыйдзе сесці і гартаць слоўнікі, а для такіх «ненармальных», як я, гэта частка жыцця і працы. Я шмат гадоў займаўся рэдактарскай працай на радыё, тэлевізіі і ў маёй уласнай фірме, таму выдатна знаёмы з "актывам" журналістаў і перакладчыкаў (а гэта тыя людзі, якія абавязаныя ведаць мову лепей за звычайных людзей), і прыблізна ўяўляю, якая лексіка ў нас актыўная, а якая — не».

generation.by

РАСЕЙЦЫ НЕ ВЕДАЮЦЬ, ШТО ГАВОРАЦЬ ПА-БЕЛАРУСКУ

У рэдакцыю «Нашай нівы» адзін з чытачоў даслаў ліст, дзе падзяліўся цікавымі назіраннямі.

Я нарадзіўся ў Мінску, і дзяцінства маё прайшло там таксама. У сярэдзіне 60-х, у нашым двары дзяўчынкі бавіліся ў класікі, якія малявалі на асфальце.

Калі хтосьці з іх заступаў за рысу ці не трапляў біткай у патрэбную клетку, чуўся вокліч — «Страта, страта!»

Усе дзеці былі расейскамоўныя, ніхто з нас не размаўляў па-беларуску, тым не менш вымаўлялася менавіта слова СТРАТА. На той час я ўспрымаў гэтае слова абстрактна, як прыналежнасць да гульні, нават не задумваўся з якой яно мовы.

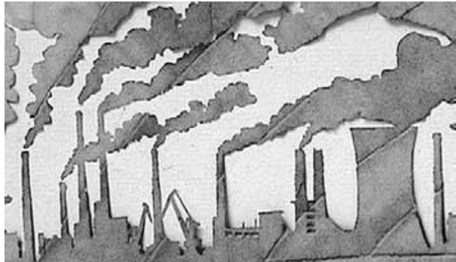
Не так даўно даведаўся, што расейцы не разумеюць слова «шуфлядка». У іх гэтая прылада завецца «ящик».

У Беларусі ж ніхто не скажа на шуфлядку «яшчык».

Шмат хто з нашых расейскамоўных, вымаўляючы беларускія словы, думаюць, што размаўляюць парасейску.

Паводле nn.by

ЭКАЛОГІЯ ЧЫНОЎНІКАЎ НЕ ХВАЛЮЕ

Жыхары вёскі Вычулкі, якая ўваходзіць у межы горада Берасця, атрымалі адказ на свой зварот да прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі. Яны скардзіліся на забруджанне мясцовага вялікага вадаёма, раней багатага флорай і фаўнай.

Адказ прыйшоў з Берасцейскага абласнога выканаўчага камітэта за подпісам намесніка старшыні аблвыканкама Якава Бухавецкага. Па словах праваабаронцы Уладзіміра Вялічкіна, да якога жыхары Вычулак звярнуліся за дапамогай, адказ поўнасцю расчараваў людзей. У ім напісана, што парушэнняў экалагічных нормаў няма, санітарныя нормы выкананы. Сітуацыя з вадаёмам не выклікае пытанняў у мясцовых службаў.

Затое ў людзей узнікаюць пытанні: чаму здохла пара лебядзяў і 7 лебедзянят, чаму зніклі ракі, чайкі, якіх раней тут было шмат, дзе рыба, якая таксама радавала мясцовых рыбакоў.

60 падпісантаў пад зваротам не вераць запэўніванням мясцовых чыноўнікаў і лічаць, што паспрыялі катастрафічнай сітуацыі вадаёма абласная бальніца, анкалагічны дыспансэр і асабліва цяплічны камбінат, дзе круглы год вырошчваюць гуркі і памідоры.

Вяскоўцы працяглы час змагаюцца за вадаём, але пакуль беспаспяхова.

spring.org

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ДЕНЬ ЛЕСА

Второй комитет Генеральной Ассамблеи ООН одобрил резолюцию об учреждении Международного Дня леса.

По словам помощника Генерального директора Продовольственной и сельскохозяйственной организации ООН (ФАО) Эдуардо Рохаса-Бриалеса, окончательное решение о новом празднике предполагается принять на пленарном заседании Генеральной Ассамблеи ООН, которая состоится до конца этого года.

Международный День леса планируется отмечать 21 марта.

По оценке Эдуардо Рохаса-Бриалеса, это событие - значительный успех для всего мирового сообщества.

greenbelarus.info

ПОЧЕМУ НЕЛЬЗЯ РИСОВАТЬ РАДИАЦИЮ?

Татьяна Новикова, известная активистка-экозащитница, участница Белорусской антиядерной кампании, пишет о ситуации в Беларуси в связи со строительством Островецкой АЭС - о формировании общественного мнения и о самой стройке.

ДОМАШНЕЕ ЗАДАНИЕ

Одна моя подруга рассказала мне на днях интересную историю. Ее дочь принесла из школы домашнее задание – нарисовать плакаты экологического содержания. Школа – продвинутая, центральная. Детям объявили тему домашнего задания и очень серьезно предупредили – только ни в коем случае нельзя рисовать радиацию и вообще – НИЧЕГО ПРО РАДИАЦИЮ! Дети – старшеклассники, поэтому им объяснили, ПОЧЕМУ нельзя про радиацию. Потому что СТРАНА СТРОИТ АЭС!

Это очень хорошая задача для психоаналитика. Но будучи даже неискушенным в этом занятии, можно с уверенностью сказать, что вертикаль власти, подпираемая системой образования постоянно выдает себя, проговаривается. Вот и сейчас – объясните, уважаемые педагоги, какая связь между радиацией и новой АЭС? Ведь официальная пропаганда утверждает, что не будет от новой АЭС никакой радиации!

Но учитель не насколько глуп, и не настолько глупы дети, чтобы не понимать того, что производство атомной электроэнергии напрямую связано с производством радионуклидов, которые так или иначе – через вентиляционные трубы, фильтры, в процессе эксплуатации АЭС, а также при авариях различной тяжести ПОПАДАЮТ в окружающую среду. Да это и написано в официальной ОВОС АЭС – оценке воздействия на окружающую среду.

Но официальная пропаганда говорит: «Радиации нет». Или: «Радиация есть, но она безопасна!» Тезис о безопасности радиации недоказуем, поскольку доказано обратное. Даже малые дозы радиации вокруг безаварийно действующих АЭС, по данным американских и немецких официально признанных исследований, вызывают проблемы со здоровьем – у детей лейкемию, у женщин проблемы с рождением детей.

Но хорошо, давайте закроем глаза и для вящей уверенности в нашей светлой «стабильнасци» просто поверим на слово великому кормчему – и скажем: «Радиация безопасна!» Но ТОГДА ПОЧЕМУ ЕЕ НЕЛЬЗЯ РИСОВАТЬ?

Где там товарищ Гигин? Он как-то вещал в «Советской Белоруссии» про сакральность белорусской власти, впору ему теперь возвести радиацию на престол, объявить ее сакральной, запретить упоминать всуе и ходить молиться на воображаемый бетонный купол саркофага несуществующей АЭС!

ЧТО ПОЛУЧАЮТ СТРОИТЕЛИ АЭС?

Не так давно прогосударственные средства массовой информации начали тиражировать очередную пропаганду строительства Островецкой АЭС. Вполне в духе советского агитпропа: «вся страна засучив рукава», «водители получают по 7 миллионов в месяц», «условия – красота», «на стройку АЭС, как на БАМ» и в том же духе. Населению внушают – не боритесь с АЭС, а лучше на ней заработайте!

В этом году мне несколько раз удавалось побывать как на месте строительства АЭС, так и в селах поблизости, поговорить с жителями и рабочими.

Никакой красоты я там не находила, а видела условия от кошмарных до сносных, то есть переносимых, как, например, деревенский дом в Ворнянах с удобствами на улице. То, что писали про условия строительства независимые СМИ со ссылкой на репортаж на Bellona.ru – правда.

Летом в районе строительства я видела своими глазами оборванных и чумазых водителей самосвалов – кто топлесс, кто в «простреляных майках» и штанах. Условия работы летом, по их словам, когда копали котлован были чудовищными, во время дождя люди месили грязь, стоя в ней по колено, в зной – глотали пыль и не знали где укрыться от палящего солнца. На площадке не было ни места для отдыха, ни места для приема пищи, только пара «биотуалетов».

Первые зарплаты строители начали получать летом. И по словам одного каменщика, местного жителя – он получал около 4-х миллионов в месяц на строительстве зданий инфраструктуры. Для деревенского жителя, живущего поблизости это не так и плохо, но для тех, кто едет за длинным рублем – на стройках России выгоднее и интереснее.

Из Лынтупов на приличное расстояние ездит автобус, подвозящий местных рабочих строить АЭС, но молодежь как ездила подрабатывать в Москву, так и ездит! А водители, работавшие на стойке летом, говорят, что платят меньше обещанного.

Я не хочу разочаровывать тех, кто хочет подработать на строительстве, кому некуда деваться и дома плачут голодные дети. В конце концов, это вина белорусской власти, что люди работают на строительстве АЭС, а не на строительстве биогазовых комплексов или на установке ветряков и солнечных батарей. Но если рассуждать о том, что получают строители белорусской АЭС, можно уверенно сказать – ничего того, из-за чего можно было бы бросить свой дом, работать в тяжелых условиях, но самое главное, заработать себе, как сейчас говорят, «карму» или проклятия на свою голову. Строят основание фундамента для реактора белорусской АЭС без архитектурного проекта атомной электростанции. И ответственность за происходящее лежит на всех его участниках – и заказчиках, и исполнителях. От этой ответственности никуда не уйдешь, даже если ты оболванненый БТ местный житель, и думаешь, что в Германии работают сто АЭС.

Кстати, Германия отказалась от атомной энергетики и в прошлом году закрыла 9 АЭС. Япония целый год прожила без всех своих 54-х атомных электростанций и не торопится их открывать.

Людям, которым все равно, ЧЕМ зарабатывать на жизнь и КАКИЕ от этого будут последствия, хочу сказать – есть много разных унизительных и вредных для людей и окружающей среды работ и профессий, но ни одна не принесет ТАКОГО количества вреда, который приносит одна атомная электростанция даже в безаварийном режиме работы.

blog.belaruspartisan.org

ВАЙНА ЗА БЕЛАРУСКАЕ МОРА

НАРАЧАНСКІ БУНТ 1936-га

Яны былі далёкія ад палітыкі і нацыянальных імкненняў. Іх яднала пачуццё крыўды і перакананне, што не можа ўмомант стаць чужым тое, што стагоддзямі належала іх прадзедам. Яны самі сябе баранілі, збіралі грошы, салідарызаваліся — і перамаглі.

Беларускія рыбакі самі, без адвакатаў і пратэжэ, змусілі аўтарытарную дзяржаву пайсці на саступкі. Адстаялі свае права на беларускае мора — Нарач.

Вясна 1935 года. Прыазёрныя вёскі апанавала роспач: раптам прыехала паліцыя і забараніла рыбакам набліжацца да возера. Што есці? З чаго жыць? Паліцыянтаў гэта мала кранае: яны спасылаюцца на закон міністра сельскай гаспадаркі Панятоўскага: лавіць рыбу ў возеры маюць права толькі яго законныя ўласнікі. Нейкае непаразуменне: хто ж, як не мясцовыя людзі, тыя законныя ўласнікі? Яны ад дзядоў-прадзедаў атрымалі возера ў спадчыну. Многія могуць пацвердзіць права на рыбныя тоні дакументамі. Рыбакі тыцкаюць паперы паліцыянтам. Але тыя адмахваюцца. Загадана не пускаць.

Так польскі урад нацыяналізаваў Нарач.

Нарач. Рыбакі за працай. 1930-я.

«ДАКАЖЫЦЕ, ШТО ВОЗЕРА ВАША»

За праўдай рыбакі едуць да старасты ў Паставы. Пачутае адбірае ў іх мову.

25 сакавіка ўступіў у дзеянне новы рыбацкі закон. Лавіць рыбу несанкцыянавана забараняецца: калі хтосьці мае правы на частку возера, на ім утвараецца рыбацкая зона. «Можа, і ваша возера, я ж не супраць, але дакажыце гэта», — кажа староста. А як дакажаш? Грошай няма на хлеб, не тое што на адвакатаў у судзе.

Не ўсе сяляне мелі дакументы на свае тоні. Большасць абапіралася на традыцыю, на права бацькоў і дзядоў. Рэшта атрымала нарачанскія тоні ў якасці кампенсацыі падчас нацыяналізацыі зямлі.

А «да моманту высвятлення юрыдычнага статусу» Нарач здалі ў арэнду дзяржаўнай фірме — Дырэкцыі дзяржаўных лясоў. На возеры была створаная ўсяго адна рыбацкая зона — для яе.

Пяць тысяч чалавек адчулі подых галоднай смерці. Бо без Нарачы пракарміцца і зарабіць грошы на падаткі рыбакі не маглі.

Новы закон спарадзіў абсурд: дзяржава выдаткоўвае грошы на рыбную гаспадарку Нарачы, каб сотні сем'яў не мелі чым плаціць гэтай дзяржаве падаткі.

ПАРАДКІ Ў ДЫРЭКЦЫІ

Новы парадак паставіў крыж і на традыцыі, якая спакон вякоў існавала на Нарачы. Падчас лову рыбакі дзяліліся рыбай з усімі, хто прыходзіў на возера. Адзін дапамагаў з невадам, другі збіраў рыбу, дзеці совалiся туды-сюды з кошыкамі і збанамі. Ніхто не сыходзіў з пустымі рукамі.

Дырэкцыя ж не дазваляе найманым рабочым узяць дадому ані рыбкі. Пасля працы іх абшукваюць. Калі ў кагосьці знаходзяць хаця б адну — выкідаюць з працы.

Ды і плаціць Дырэкцыя смешныя грошы: злоты за дзень. Пяць невадаў, якія яна запусціла на Нарачы, абслугоўвае ўсяго 150 чалавек.

Што рабіць астатнім? Куды ні падайся — адказ адзін: дакажыце права на ўласнасць. Але за што жыць? Зямля вакол Нарачы не родзіць — пяскі. Сяляне просяць Дырэкцыю дазволіць ім запусціць на Нарачы хоць два прыватныя невады на сяляву. Старшыня Яблоньскі дазваляе, але з умовай: рыбу яны павінны прадаваць яго ўстанове.

66% РЫНКАВАЙ ЦАНЫ

Ініцыятыву бяруць у свае рукі аўтарытэтныя рыбакі Міхал Кавалёнак з Купы і Васіль Булаўка з Галубэнькі.

Яны даюць па вёсках гасла: збор грошай на невады. Булаўка прадае каня за 115 злотых, хтосьці — карову. Нехта дае 50, нехта 5, нехта 3 злотыя. Са 120 чалавек сабралі 500 злотых. Яшчэ на 1300 рыбакі падпісваюць вэксалі і едуць у Вільню — па невады.

Праз некалькі дзён навюткія сеткі апускаюцца ў нарачанскія глыбіні. З 800 кілаграмамі сялявы рыбакі едуць у сядзібу Дырэкцыі. А там — неспадзяванка: «Рыбу возьмем, але заплацім толькі 66% ад рынкавай цаны».

Рыбакі плююцца і вязуць сяляву ў Вільню купцу Рыўкінду, сталаму пакупніку нарачанскай рыбы. А там ужо чакае паліцыя. Тавар канфіскуюць, пра аплату няма і слова... Дзе справядлівасць? Рыбакі кідаюцца да ваяводы. Але той іх і слухаць не стаў.

СТРАЙК

І СПАКОЙНЫЯ НАРАЧАНЦЫ НЕ ВЫТРЫМЛІВАЮЦЬ. НЕВЯДОМА, ХТО ПЕРШЫ ПРАМОВІЎ ГЭТАЕ СЛОВА — СТРАЙК. ХТОСЬЦІ АДВАЖНЫ КІДАЕ КЛІЧ: «КАЛІ ЎРАД НЕ ДАЗВАЛЯЕ ЛАВІЦЬ РЫБУ НАМ, ДЫК МЫ НЕ ДАЗВОЛІМ ЛАВІЦЬ ЯЕ ЎРАДУ».

Салідарна паўсталі вёскі Наносы, Купа, Галубэнькі, Чараўкі, Пасынкі, Мікольцы... Пачатак лютага, страшэнныя маразы. Сяляне выходзяць на нарачанскі лёд. Моўчкі выцягваюць з вады невады Дырэкцыі, заносяць на бераг і акуратна развешваюць. Ніхто не лямантуе, не кідаецца ў бойку. Работнікі Дырэкцыі толькі вачыма лыпаюць. Праца сарваная.

Тады ляснічы наймае лавіць рыбу сялян з далёкіх вёсак — мо з гэтымі бунтаўнікам будзе цяжэй справіцца, чым з аднавяскоўцамі. Але наносаўцы, пасынкаўцы і купаўцы гоняць новых работнікаў з Нарачы. Без бойкі, вострымі словамі, рашуча і настойліва. Праца на Нарачы цалкам спыняецца з-за бунту сялян.

«ЯК У САВЕТАХ — ПРЫЙШЛІ НАШУ ЎЛАСНАСЦЬ ЗАБІРАЦЬ?»

Супраць рыбацкага закона пратэстуюць не толькі нарачанцы. Недалёкай вёсцы Пярэграздзь належала 522 гектары возера Мядзел. Частку тоняў сяляне здавалі ў арэнду тутэйшаму багацею Уладзіславу Вештарду. Бывала, за год ён плаціў вёсцы па 2 тысячы злотых.

Калі пачаў дзейнічаць рыбацкі закон, на возера быў абвешчаны тэндар. Перамог Вештард, за 3250 злотых арандаваў усё возера.

Але грошай сяляне не пабачылі. Сума ішла ў казну староства.

Калі Вештард выйшаў на лёд лавіць рыбу, сяляне забралі ў яго невад. Вештард выклікаў паліцыю. Чаго толькі не наслухаліся тыя чацвёра паліцыянтаў!

— Што вы гэта? Як у Саветах — прыйшлі нашу маёмасць, нашу ўласнасць забіраць?! — лямантавалі людзі.

Самыя ж адважныя пачынаюць зноў лавіць. За гэта 28 рыбакоў трапляюць пад арышт.

СТАРАСТА ПРОСІЦЬ МІРУ

Вернемся на Нарач. Рыбак з Наносаў Міхал Роліч і Міхал Субач з Пасынак едуць да пана Яблоньскага — на перамовы. Увечары вяртаюцца ні з чым. А следам да Роліча завітвае паліцыя і запрашае праехацца ў мястэчка Кабыльнік. «Хутка вернецеся», — запэўніваюць паліцыянты. З Кабыльніка Роліча вязуць у Паставы, куюць у кайданы і этапуюць на Лукішкі. Праз тры тыдні рыбака вызваляюць, як і арыштоўвалі — без тлумачэнняў.

А дома Роліч дазнаецца, што страйк скончаны. Калі яго арыштавалі, 400 рыбакоў прыехалі ў Кабыльнік патрабаваць вызвалення. Цудам удалося пазбегнуць сутычак з паліцыяй.

Староста, пабачыўшы, як накалілася сітуацыя, прапануе мір. «Калі вы дазволіце лавіць Дырэкцыі і самі пачнеце працаваць, мы вызвалім вашых таварышаў. Лавіце сяляву сваімі сеткамі, але прадавайце яе Дырэкцыі. Цана — 50 грошай за кілю», — кажа староста. Рыбакі радзяцца. Калі адняць кошт транспарту ў Вільню і камісійныя, выходзіць тое самае, што і да прыняцця закона. І яны пагаджаюцца.

Староста прапануе падпісаць дамову, але сяляне адмаўляюцца: «Дырэкцыя не ўласнік Нарачы, таму падпісваць не будзем». Вусная дамова з Дырэкцыяй тычылася толькі сялявы. Пра акунёў, плотак, шчупакоў гаворкі не было. Сяляне лавілі іх у неабмежаванай колькасці і прадавалі каму хацелі. За канфіскаваныя ў Вільні 800 кілаграмаў рыбы ім, дарэчы, таксама вярнулі грошы. За кілю па 66 грошаў. Добрая цана.

КАМУНІСТЫ ХАЦЕЛІ ПРЫМАЗАЦЦА

А ўвесну 1936 Дырэкцыя цалкам выраклася тае арэнды. Нарачанскія рыбакі адстаялі свае возера. Гэтую перамогу хацелі пасля прысабечыць камуністы. КПЗБ абвясціла сябе натхняльніцай бунту, пасля вайны камуністы баілі пра ўлёткі, якімі яны закідалі ваколіцы Нарачы, пра лясныя перамовы з сялянамі. Аднак польскім уладам было б выгадна спісаць бунт на «руку Масквы», каб жорстка расправіцца. Палітычная паліцыя не прапусціла б магчымасці выявіць савецкіх шпегаў-агітатараў. Але нічога падобнага не было.

Нарачанскі бунт быў самастойным пратэстам рыбакоў, і гэтым ён унікальны.

Пасля страйку віленскі журналіст Юзаф Мацкевіч, які фактычна вёў «анлайн» рыбацкага бунту ў газеце Slowo, пытаўся ў нарачанцаў, ці прадалі б яны возера, калі б урад прапанаваў добрыя грошы. Адзін рыбак адказаў на гэта: «А ці маю я права? Ну, вазьму я пару соцень, тысячу, а можа і дзве. Грошы скончацца — і што далей? Я пра дзяцей павінен думаць».

НАРАЧАНСКІ БУНТ БЫЎ ГОРКІМ УРОКАМ ДЛЯ ПОЛЬСКАЙ УЛАДЫ І ПАЦВЕРДЗІЎ СТАРУЮ ПРАЎДУ: КАЛІ ДЗЯРЖАВА ГУБЛЯЕ ПАВАГУ ДА ГРАМАДЗЯН, ТО ПАВІННА ЧАКАЦЬ ТАКОГА Ж СТАЎЛЕННЯ І ДА СЯБЕ.

Паводле: nn.by

ДАРЭЧЫ

Выпадак гэты адбыўся дзесьці напачатку 80-х у горадзе Ўладзівастоку на адным з баявых караблёў Ціхаакіянскага флота. Стаяў гэты карабель на 33 прычале ў самым цэнтры горада: 50 метраў - штаб флота, 100 метраў - цэнтральная плошча, на якой з нагоды свята тусавалася шмат народа. Па караблі дзяжурным стаяў малады і неспрактыкаваны лейтэнанцік.

У адзін прыкладна час на караблі адбываліся некалькі дзеяў. Афіцэры рыхтаваліся выязджаць на свята ў Дом афіцэраў флота, Дзяжурны па карауле прыехаў за матросамі, якія заступаюць на варту, і прадуктовая машына прывезла на карабель бочку квашанай капусты, якую павінен быў атрымаць дзяжурны па службе забеспячэння (на рукаве павязка СС, «служба снабженія»). І вось, значыць, гэты малады лейтэнант аб'яўляе па гучнай сувязі (кіламетры на 2 дакладна чуваць) наступны тэкст:

- Дзяжурнаму эсэсаўцу падняцца на верхнюю палубу, варце атрымаць зброю, афіцэрам-камуністам шыхтавацца ля сценкі.

***

1942-гі год, зіма, Беларусь. Ляціць над акупаванай тэрыторыяй Змей Гарыныч. Прызямляецца каля хаткі. З яе выходзіць эсэсавец, з чаркай шнапса ў адной руцэ і МР-40 у другой. За ім шыхтуецца ўзвод «зольдацікаў».

-Du wer? (ты хто?)

-Э-э-э... Цуда-юда, змей...

-Jude?! Soldaten, Feuer!

***

Дзяўчына з інтэлігентнай сям'і паступае ў інстытут у іншы горад.

Праз месяц ёй тэлефануе мама:

- Дачушка, як ты там? Кажуць у вас там студэнты п'юць, паляць, ужываюць наркотыкі, займаюцца сэксам, уступаюць у рэлігійныя секты.

Дачка, здзіўлена:

- РЭЛІГІЙНЫЯ СЕКТЫ?

***

- Дарагі, ты станеш татам.

- Ты што, цяжарная?

- Не, блін. З Ватыкана тэлефанавалі.

***

Яна:

- Кім будзеш апранацца на новы год?

Ён:

- Шрэкам.

- Маску купіў?

- Пакуль не, а ты кім будзеш?

- Прыгажуняй!

- Маску купіла?

***

- Алё?

- Прывітанне.

- Прывітанне.

- Не магу ўспомніць Лехін тэлефон. У цябе ёсць яго нумар?

- Ёсць.

- Ну, давай.

- Ну, давай. (Кладзе трубку).

***

- Як адрозніць быка ад каровы?

- Калі доіш быка, ён пасміхаецца.

Маленькі пляменнік кажа сваёй цётцы:

- Дзякуй за падарунак!

- Няма за што, сонейка!

- Я таксама так думаю, але мама загадала вам падзякаваць.

***

Дарагі Дзед Мароз! Я была добрай увесь год. Ну, амаль увесь год. Ну, часам. Ну пару разоў вось сапраўды была...

Ой, ды добра, куплю ўсё сама.

***

Вось так бывае: паставіш любімую песню на будзільнік… І няма больш любімай песні…

***

Сяброўка прапанавала пагаварыць пра нашу будучыню. Я паўгадзіны расказваў пра лазеры, тэлепартацыю і сілавыя палі. Па ходу, не вельмі зразумеў пытанне.

***

- Народ, хто можа распавесці пра катлы Viessmann?

- У мяне стаіць.

- У мяне таксама стаіць. Але я хацеў бы усё-ж такі даведацца пра катлы.

***

Знойдзена самая добрая бландынка.

Яна скупляе ў краме жывых карпаў і адпускае іх на волю. У лес.

***

Мужык прыходзіць да лекара і кажа:

- Доктар, у мяне праблемы: з жонкай дрэнна жыву, дэпрэсія…

- А у вас даўно быў сэкс з жонкай?

- Пачакайце секунду…

Тэлефануе:

- Лена, а ў нас даўно быў сэкс?

Жонка:

- А хто гэта?

***

Хлопец – бландынцы:

- 67% усіх бландынак – тупыя.

- А я ўваходжу ў астатнія 13%!

***

У расейскіх паказках украінцы пераважна тупыя і сквапныя.

Але дзеля справядлівасці трэба адзначыць, што ва ўкраінскіх паказках расейцы пераважна мёртвыя.

***

Бландынкі носяць сонечныя акуляры на валасах, таму што, калі іх апрануць на нос, то становіцца цёмна і страшна.

***

Стаяць дзве бландзінкі і, гледзячы на мужчыну, спрачаюцца:

- Гэта ён.

- Не, гэта не ён.

- А я гавару, што гэта ён. Давай спытаем!

Падыходзяць яны і гавораць мужчыне:

- Гэта вы?

А мужчына ў адказ:

- Так! Гэта я!

Адна гаворыць іншай:

- Я ж гаварыла, што гэта ён.

***

Хахол ідзе па лесе, раптам яму насустрач выскоквае здаравенны кабан. Абодва застываюць, аслупянеўшы.

"Кабан!" – спалохана думае хахол.

"Хахол!" – спалохана думае кабан.

Невялікае нямецкае мястэчка. Вечар. На тэрасе сядзяць дзед(Д) і ўнук(У) гадоў 20-ці. Дзед п'е піва, паліць і чытае газету, унук сядзіць у інтэрнэце.

Д: Табе 20 гадоў, а займаешся ўсякай фігнёй! Вось я ў твае гады паехаў у Парыж з таварышамі, адцягнуліся так, што чарцям моташна стала.

У: Ну і чаго вы там рабілі?

Д: Заваліліся ў Мулен Руж, нажэрліся, пад барную стойку насікалі, дзевак тамтэйшых усіх перакаштавалі, афіцыянтам пысы напакавалі і сышлі, не заплаціўшы. А ты, прыдурак, віруаліш!

Праз тыдзень тая ж карціна, але ва ўнука гіпс на руцэ і назе, галава перавязана і сінякі пад вачыма.

Д: Што здарылася?

У: Па тваёй парадзе паехалі з сябрамі ў Парыж. Мулен Руж. Ну нажэрліся, пад стойку насікалі, дзевак палапалі, афіцыянту навалялі, але калі пачалі сыходзіць не заплаціўшы, прыехала паліцыя і... вось вынік!

Д: А хто быў у вас тураператарам?

У: TUI!

Д: Аааааааа! А ў нас вермахт!

***

Сустракаюцца дзве бландынкі.

- Прывітанне, як справы?

- Ты дастала ўжо сваімі дурнымі пытаннямі!

- Якімі?

- “Прывітанне, як справы?”

- Нармалёва.

***

Бландынка на сумоўі:

- Вы ў школе якую мову вывучалі?

- У трыццатай.

***

Сястра застукала мяне за ананізмам і абазвала вычварэнцам. На наступны дзень я яе застукаў за тым жа. І яна ізноў назвала мяне вычварэнцам. Няма ў свеце справядлівасці…

***

- Ніна Паўлаўна, памятаеце, летась вы паставілі мне тройку па эканамічнай геаграфіі? Я доўга выношвала сваю помсту і вось зараз магу вам паведаміць, што ўчора я спакусіла вашага мужа!

- Дзяўчынка мая. Даражэнькая. Ты не паверыш, але 25 гадоў назад я таксама паставіла тройку адной студэнтцы. І таксама па эканамічнай геаграфіі. І яна таксама доўга выношвала помсту. Гэта была твая мама.

***

Ветэран распавядае моладзі пра тое, як Берлін браў. І даходзіць апавяданне да нямецкіх жанчын:

- А бабы ў немцаў, сынкі, скажу я вам… Юрлівыя і ахвочыя да мужыкоў… Бывае, у хату нагой дзверы выб'еш, убяжыш унутр, чаргу з аўтамата ў столь дасі, а яны аж трасуцца – так мужыка хочуць!

***

Два электрыка сядзяць на слупе. Унізе праходзіць бабка:

- Бабка, падай провад!

- Трымай, сынок.

- Ну вось, а ты кажаш: “Фаза, фаза”.

***

Пытанне: Я спампавала файл з Інтэрнэта, а аказалася, што ён мне не патрэбен. Як яго цяпер запампаваць назад?

Адказ: Дура, з-за такіх як ты хутка ў Інтэрнэце ўвогуле файлаў не застанецца!!!

Дзедзіч ІНФАРМАЦЫЙНА-АНАЛІТЫЧНЫ БЮЛЕТЭНЬ

• **Заснавальнік:** ініцыятыўная група моладзі
• **Распаўсюджваецца бясплатна**
• **Падпісана ў друк** 22.12.2012 года у 18-00
• **Папера** афсетная, фармат А4, 1,5 ул.-друк. аркуша,
• **Гарнітура** Helios
• Надрукавана на памнажальнай тэхніцы сябраў рэдакцыі

Галоўны рэдактар: Дзмітрый ШЫМАНСКІ.
Рэдакцыйная калегія: Ю. Мікалаева, А. Каховіч, П. Дайлід, У. Красько, А. Трус. **Адказны за выпуск:** Вольга ЯРАМЧУК.
• **Кантактныя тэлефоны: (029) 660-57-41, (029) 724-21-16.**
• **E-mail:** dzedzich@dzedzich.org. **Інтэрнэт:** www.dzedzich.org
• Пры выкарыстанні матэрыялаў бюлетэня спасылкі на крыніцу абавязковыя
• Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў і друкаваць артыкулы для далейшай палемікі
• **Наклад** 299 асобнікаў

№9(78) • СНЕЖАНЬ 2012